

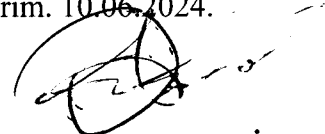


13053

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımı T.C. Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 10.06.2024.



Doğan BEKİN

İstanbul Milletvekili

2023 yılı itibariyle Türkiye'de yaklaşık 16.7 milyon hektar alanda tahıl ve diğer bitkisel üretim yapılmaktadır. Tarla bitkileri üretimi içinde buğday ekim alanı yaklaşık 6.9 milyon hektar, arpa ekim alanı ise yaklaşık 3.3 bin hektardır. Hububat tarımı içinde buğday ekim alanı içinde Konya, Şanlıurfa ve Ankara ili ilk üç sırayı almaktadır. Türkiye buğday ekim alanı bakımından Tekirdağ, Diyarbakır, Mardin, Yozgat, Sivas, Çorum ve Adana diğer önemli iller olarak sıralanmaktadır. Tarla bitkileri üretimi içinde buğdayın payı % 41, arpanın payı ise % 20 civarındadır. Hububatta en önemli sorun stratejik ürün olan buğday ekim alanlarında yaşanan daralmadır. Son 25 yıl içerisinde yaklaşık 100 milyon dekar alanda ekimi yapılan buğdayın ekim alanı, 2023 yılı itibariyle 68 milyon dekara gerilemiştir. Tabi ki buğdayda sadece ekim alanları azalmamıştır, özellikle 2022 yılında iklim koşullarının elverişli olmaması sonucunda verimde % 11.5 azalış yaşanmış ve üretim bir önceki sezona göre % 13.9 azalarak 17.6 milyon tona gerilemiştir. Tohumluk miktarı da dikkate aldığımızda her yıl en az 18- 20 milyon ton buğday üretmek zorundayız. Bu konuda acilen yeni politikalar üretilmeli ve uygulamaya konulmalıdır. Türkiye 2002 yılından itibaren buğday ithal etmeye başlamıştır. Son 25 yıl içerisinde yaklaşık 8 milyon ton buğday ihraç eden Türkiye, aynı dönemde yaklaşık 106 milyon



ton buğday ithal etmiştir. 2023 yılında 11.7 milyon ton buğday ithalatı ile tüm zamanların ithalat rekoru kırılmıştır.

2023 yılında ton başına ekmeklik buğday alım fiyatı 8.250 TL, makarnalık buğday 9.000 TL ve arpa 7.000 TL olarak açıklanmıştır. Hububat alım fiyatları bu yıl Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından yazılı olarak sessiz sedasız açıklanmıştır. Ekmeklik Buğday için ton başına 9.250 TL ve makarnalık buğday için 10.000 TL fiyat belirleyen TMO, arpa fiyatını ton başına 7.250 TL olarak belirlemiştir. Prim hariç ekmeklik buğdayda % 12.1, makarnalık buğdayda % 11.1 ve arpada ise % 3.6 oranında artış yapılmıştır. Hububatta destekleme primi ise buğday için ton başına 1.750 TL ve arpa için 750 TL olarak duyurulmuş, destekleme primi sonrası ekmeklik buğday 11.000 TL, makarnalık buğday 11.750 TL ve arpa 8.000 TL olmuştur. Prim dahil ekmeklik buğdayda % 18.9, makarnalık buğdayda % 17.5 ve arpada ise % 6.7 oranında artış yapılmıştır. Geçen yıl TMO'ya ürününü teslim eden üretici parasını 30 gün içerisinde alırken bu yıl süre 45 güne çıkarılmıştır. Ayrıca 750 TL ile sınırlı olan ve ton başına verilen 25 TL'lik nakliye desteğinde herhangi bir artışa gidilmemiştir. En son açıklanan mayıs ayı tüketici fiyat endeksi % 75.4, üretici fiyatları endeksi % 57.6 iken, çiftçimizin en önemli girdisi olan mazot geçen yılın aynı dönemine göre % 90, zirai ilaçlar % 100 artmıştır. Çiftçimize reva görülen 2024 yılı hububat alım fiyatları kabul edilebilir rakamlarda değildir. Türkiye Ziraat Odaları Birliği Buğday üretim maliyetini 10 lira 87 kuruş olarak açıklamıştır. Buğday taban fiyatının kilogram bazında en az 15 ila 18 TL arasında olması, 2024 yılı hububat alım fiyatlarının tekrardan gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1-Buğday ve arpa maliyet hesabı yaptınız mı? Yaptıysanız TMO tarafından fiyat açıklanırken bu hesap dikkate alınmış mıdır?

2- TMO tarafından açıklanan 2024 yılı hububat alım fiyatını yeterli buluyor musunuz? Bakanlık daha önceki yıllarda buğday ve arpa maliyeti ile kar marjını açıklıyordu. Siz de açıklayacak mısınız?



3-2024 yılı hububat alım fiyatları sonrası TMO'nun piyasaları düzenleme rolü, stok ve dış ticaret dengesini başarılı bir şekilde yönetebileceğini düşünüyor musunuz? İç piyasadaki gelişmelerin takip edilerek üreticiyi korumaya yönelik plan ve programınız var mıdır? Varsa nelerdir?

4- Son yıllarda elde edilen veriler, hububat ekim alanı ile üretim miktarlarının düşmekte olduğunu göstermektedir. Hububat gibi stratejik ürünlerde, ülkesel stratejik ürün listesinin oluşturulması, kendine yeterlilik, ülkesel bitkisel üretim dış ticaret stratejisinin oluşturulması, tarımsal havzalara dayalı üretim, kuraklık ve ekim nöbeti gibi konularda çalışmalarınız var mıdır? Varsa nelerdir?